

ОБ'ЄКТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

1. У цивільній доктрині традиційно вказується на те, що видовою відмінністю права власності від інших абсолютних майнових прав виступає об'єкт цього права. Провідні цивілісти зазначають, що об'єктом права власності можуть бути виключно матеріальні об'єкти. Однак така позиція не ґрунтується на чітких приписах національного законодавства.

Так, ст. 316 ЦК України закріплює об'єктом права власності в Україні річ (майно). Майно є досить невизначеним поняттям. Згідно ст. 190 ЦК України майном як особливим об'єктом вважаються окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки. Звідси виникає питання, ще саме є об'єктом права власності річ чи майно?

Проблемам права власності присвячені роботи А. В. Венедиктова, С. І. Архипова, Є. А. Суханова, С. М. Братуся, Г. Ф. Шершеневича, К. І. Скловського, та інших.

2. Цивільне законодавство континентального права дає можливість говорити про існування двох позицій щодо об'єкта права власності: 1) виключно матеріальний предмет (річ), прикладом, є законодавство Німеччини та Нідерландів; 2) річ і немайнові блага – Франція, Чехія, Італія, Бельгія, Румунія тощо.

3. Звертає увагу обережність нашого законодавця, який закріпив об'єктом права власності річ (майно). Він не міг не усвідомлювати неминучість євроінтеграції України, розширення об'єктів права власності за рахунок розвитку технологій, цивільного обігу, а тому обачливо закріпив лабільність положень ст. 316 ЦК України.

4. Виходячи з ст. 1 Протоколу № 1 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод зазначає у контексті офіційного англійського тексту документу терміни «майно» та «власність» не мають розбіжностей, вони існують лише у перекладах на слов'янську мову [1, с. 372]. Зважаючи на практику Європейського суду з прав людини об'єктом захисту може бути будь-який об'єкт, що має майнову цінність [2, с. 26]. Осмислення як змісту ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, так і практики її застосування Європейським судом з прав людини, основних принципових положень, що сформувалися в його практиці в цій сфері, є вкрай важливим для української національної правової системи – як для національного законодавства, так і для судової практики.

5. На сьогодні існує ситуація, за якої теорія цивільного права стоїть на позиції, що об'єктом права власності є матеріальне благо, цивільне законодавство не містить чіткої позиції, щодо рішення даного питання, а Європейський суд з прав людини у своїх рішеннях зайняв позицію охорони об'єктів, які містять майнову цінність (гудвіл, невиконані судові рішення, акції тощо). Невизначеність законодавства, небажання теорії помічати реальних змін у цивільних правовідносин, чітка позиція Європейського суду з прав людини обумовлює необхідність перегляду теоретичних і практичних положень щодо об'єкту права власності.

Список бібліографічних посилань:

1. Мірошниченко О. А. Право власності в розумінні Європейського суду з прав людини (загальна характеристика). Форум права. – 2013. – № 2. – С. 371-374. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2013_2_57.

2. Кузнецова Н. В. Власність і право на мирне володіння майном відповідно до статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (поняття об'єктів права власності та нетипові об'єкти права власності у розумінні статті 1 Першого протоколу). Право власності: європейський досвід та українські реалії: Збірник доповідей і матеріалів Міжнародної конференції (м. Київ, 22-23 жовтня 2015 року). – К.: ВАІТЕ, 2015. – С. 24-34.

УДК 347.155

Олена Олександрівна КОВАЛЕНКО,

аспірант кафедри цивільного права та цивільного процесу Харківського національного університету внутрішніх справ

СТРУКТУРА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ

У ст. 24 чинного Цивільного кодексу України (далі – ЦК) зазначено, що людина як учасник цивільних відносин вважається фізичною особою. Поняття «людина» – значно ширше в порівнянні з поняттям «громадянин», яке є юридичним як і поняття «фізична особа», яке найбільш адекватно відбиває сутність індивіда-суб'єкта цивільних правовідносин. Правова категорія «фізична особа» виникає в результаті процесу виділення й подальшого синтезу окремих правових якостей людини, а також тих сфер правової життєдіяльності, які пов'язані з її існуванням як відокремленої категорії, що протистоїть іншим суб'єктам права [1, с. 99].

Як зазначає В. Форманюк, поняття «фізична особа» є неоднорідним, воно складається з двох частин. З одного боку, індивід є громадянином (іноземцем, особою без громадянства), виступає учасником публічно-